

Permisjonsrettigheter i offentlig sektor ved deltakelse på kurs

Et spørsmål som ofte stilles fra medlemmer og tillitsvalgte i Akademikerforbundet er om de har rett til fri med lønn for å delta på forbundets kurs. Vi skal i det videre se nærmere på reglene i staten og i KS-sektoren.

Reglene i statlig sektor

I staten finner vi reglene for å delta på tillitsvalgtkurs i Hovedavtalens § 34. Hovedregelen her er at tillitsvalgte på arbeidsstedet og organisasjonstillitsvalgte har krav på tjenestefri med lønn for å delta på kurs/konferanser (opplæringstiltak) for tillitsvalgte/organisasjonsfaglige kurs som arrangeres av egen organisasjon eller dennes hovedsammenslutning. I vårt tilfelle Akademikerforbundets og Unios kurs. Definisjonen på et organisasjonsfaglig kurs fremgår av Hovedavtalens § 34, nr. 3. i hovedavtalen § 34, nr. 5 fremgår det også at arbeidstakere som ikke er tillitsvalgte har krav på tjenestefri med lønn for bl.a. å delta på kurs. For denne gruppen er det imidlertid tatt inn en begrensning på inntil 12 dager tjenestefri pr. år. For tillitsvalgte er det ingen slik begrensning i omfanget.

Når kan arbeidsgiver si nei?

Arbeidsgiver kan imidlertid nekte deltakelse på organisasjonsfaglige kurs i de tilfelle hvor det foreligger en såkalt tvingende grunn. Hva som skal til for at arbeidsgiver kan påberope seg tvingende grunn, sier Hovedavtalen intet om. Ordlyden tilsier imidlertid at det skal være en høy terskel for å nekte kursdeltakelse. Etter min mening kan det for eksempel ikke være tvingende grunn hvis det generelt er mye å gjøre. Hva så med frister som ikke kan brytes, viktige møter eller lignende? Her må man vurdere om fristen kan utsettes eller om andre kan tre inn i stedet for den som søker permisjon. Ved møter må både møtets viktighet vurderes og om tilstedeværelsen til den som søker permisjon er tvingende nødvendig. Igjen må terskelen for å nekte være høy. Vi har sett eksempler på at arbeidsgiver har forsøkt å nekte permisjon selv om møtet godt kunne vært avholdt uten at søkeren hadde vært tilstede. Det må her presiseres at tvingende grunn kun skal brukes i helt spesielle unntakstilfelle. Det bryter klart med meningen i denne reglen dersom arbeidsgiver bruker den som en mer generell mulighet til å redusere fravær pga. kursdeltakelse.

Reglene i kommunal sektor

I kommunesektoren finner vi reglene om tjenestefri for deltakelse på tillitsvalgtkurs i hovedavtalens del B, § 3-6. Det fremgår her at tillitsvalgte har rett til opplæring som har betydning for deres funksjon som tillitsvalgt. Rettighetene til permisjon og lønn reguleres i § 3-6, 3. ledd. Her fremgår det at hovedtillitsvalgte og fellestillitsvalgte har rett til permisjon med full lønn. For andre tillitsvalgte gis det permisjon, men det er opp til arbeidsgiver om det skal ytes hel eller delvis lønnskompensasjon i permisjonsperioden. Arbeidsgiver kan ikke unnlate å gi lønnsytelse, men har ellers styringsretten til å velge størrelsen på lønnskompensasjonen. Ved denne vurderingen skal imidlertid arbeidsgiver legge til grunn 2. ledd i § 3-6 hvor det fremgår at det skal tas hensyn til organisasjonenes og de tillitsvalgtes behov for opplæring.

I den kommunale hovedavtalen finnes ikke regler om nektingsmulighet slik som i staten. Tross dette kan vi fastslå at kommunesektoren har klart dårligere regler enn staten hva angår lønnet permisjon ved kursdeltakelse.

Advokat Bjørn Bråthen